

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนมัธยมสมบูรณ จังหวัดบอริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
(PARTICIPATION OF THE SECONDARY EDUCATION ADMINISTRATIVE
COMMITTEE IN BORIKHAMXAY PROVINCE, LAO P.D.R.)*

ลม แพงสุข**

ดร.ศรวิวรรณ มีคุณ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมสมบูรณ จังหวัดบอริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามวุฒิการศึกษา สถานภาพการเป็นกรรมการและขนาดโรงเรียน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดบอริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 119 คน จากโรงเรียนมัธยมสมบูรณ 15 แห่ง ใน 6 อำเภอและ 1 เขตเร่งพัฒนาพิเศษ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสำรวจรายการ ตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows Version 10.2 เพื่อหาค่าเฉลี่ย (μ) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffe.

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมสมบูรณ จังหวัดบอริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับมากทุกด้าน

* วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

** นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

*** รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบอริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำแนกตามสถานภาพการเป็นคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในด้านนโยบายและแผนการจัดการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้มีวุฒิสูงขึ้น และการยกย่องครูที่มีผลงานดีเด่น

Abstract

The purposes of this research were to study the participation level of the Basic Education Committee in Borikhamxay Province, LAO P.D.R., to compare their participation levels classified by the committee's educational levels, their status and the school size and to verify their comment. The population consisted of 119 Basic Education Committee from 15 secondary schools in 6 districts and 1 from the Special Development Zone in Borikhamxay Province. The data collection instrument was a questionnaire, a checklist, a rating scale and an open - ended questionnaire. Statistical devices used for analyzing data were

percentage, mean, variance, one- way ANOVA and pair test of Scheffe. The findings revealed as follows:

1. The participation levels of the Basic Education Committee in Borikhamxay Province, LAO P.D.R. were rated at a high level in all aspects.

2. The comparison of the participation level classified by the committee status and school size were statistically significant difference at .05 but when classified by the committee educational levels there was no statistically significant difference.

3. The participation in the basic Educational Development should increase in educational planning and quality assurance. There should be more in-service training to upgrade the teacher's knowledge and good teachers should be recognized.

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้กำหนดนโยบายพร้อมกับวางแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการศึกษาเป็นสำคัญและมีโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (การศึกษาเพื่อทุกคน) โดยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมเป็นการศึกษาภาคบังคับ สำหรับเยาวชนและเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์รวมถึงชนเผ่า และเร่งเป้าหมายโดยให้ใช้งบประมาณของรัฐบาลเป็นหลัก โดยการบริหารงานด้านการศึกษาในแต่ละจังหวัดของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประกอบด้วยหน่วยงานเรียกว่า

แผนกศึกษาประจำจังหวัดและห้องการศึกษา-
อำเภอ ซึ่งรับผิดชอบดูแลโรงเรียนที่อยู่ในเขต
จังหวัดและเขตอำเภอ ตามลำดับ นอกจากนี้
กระทรวง ศึกษาธิการยังได้มีนโยบายสนับสนุน
การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและให้ชุมชน
เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการ
ของชุมชน

จังหวัดบอริคำไซเป็นจังหวัดหนึ่งใน
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ประกอบ-
ด้วย 6 อำเภอและ 1 เขตพัฒนาพิเศษ ซึ่งเดิมเป็น
อำเภอหนึ่งของจังหวัดเวียงจันทน์ มีพรมแดน
ทิศเหนือติดกับนครหลวงเวียงจันทน์ ทิศใต้ติดกับ
จังหวัดคำม่วน ทิศตะวันออกติดประเทศเวียดนาม
และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดหนองคายและ
จังหวัดนครพนมของประเทศไทย ในปี ค.ศ. 2000
มีการริเริ่มจัดตั้งโรงเรียนมัธยมสมบูรณ (โรงเรียน
ที่มีระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษา-
ตอนปลายอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน) ซึ่งมีทั้งหมด
7 โรงเรียน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด
37 โรงเรียน และเพิ่มขึ้นเป็น 14 โรงเรียน ในปี
ค.ศ. 2007 ปัจจุบันแผนกการศึกษาประจำจังหวัด
บอริคำไซมีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
จำนวน 13,264 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย 7,263 คน มีครูทั้งหมด 2,430 คน
เป็นครูในระดับมัธยม 599 คน มีผู้บริหารโรงเรียน
108 คน และมีผู้บริหารสังกัดแผนกศึกษาประจำ
จังหวัดจังหวัดบอริคำไซรวมทั้งหมด 382 คน
ภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดบอริคำไซใน
ปัจจุบันได้รับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมจาก
ทุกภาคส่วนและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล-
กลางของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แต่สภาพการจัดการศึกษาโดยรวมยังประสบ
ปัญหาสำคัญหลายประการ ได้แก่ ด้านงบประมาณ
การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่โรงเรียน
ด้านจำนวนบุคลากร ระดับวุฒิการศึกษาของ
บุคลากรทางการศึกษาประจำโรงเรียน การบริหาร-
งานบุคคล เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้นำมาซึ่งการ
บริหารจัดการด้านการเรียนการสอนที่ล่าช้า
รวมทั้งมีปัญหาด้านขาดการมีส่วนร่วมในการ
บริหารจัดการของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากร
ด้านการศึกษาอื่น ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีความ-
เข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับบทบาทของคณะ-
กรรมการบริหารการศึกษา ขั้นพื้นฐานว่า ครู
และสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษามากกว่าผู้ปกครองและชุมชน

วัตถุประสงค์และความสำคัญของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมใน
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการ
บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา-
สมบูรณ สังกัดแผนกศึกษาประจำจังหวัดบอริ-
คำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมใน
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของคณะกรรมการ-
บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนมัธยม-
ศึกษาสมบูรณ สังกัดแผนกศึกษาประจำจังหวัด-
บอริคำไซจำแนกตามวุฒิการศึกษา สถานภาพ-
การเป็นกรรมการ และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะด้านการมี
ส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนมัธยมสมบูรณ สังกัดแผนกศึกษาประจำ-
จังหวัดบอริคำไซ

ความสำคัญของการศึกษา

ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษาตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมสมบูรณ สังกัดในแผนกศึกษาประจำจังหวัดบอริคำไชย

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมสมบูรณ จังหวัดบอริคำไชย โดยมีขอบเขตเนื้อหาตามกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามวงจรคุณภาพของ DEMING ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติตัวจริง ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข

2. สมมติฐานของการศึกษา

คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมสมบูรณ ที่มีวุฒิการศึกษา สถานภาพการเป็นกรรมการ และสังกัดโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 วุฒิการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น

4 กลุ่ม ดังนี้

3.1.1.1 วุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.1.2 วุฒิการศึกษาขั้นสูง

3.1.1.3 วุฒิการศึกษาชั้นกลาง

3.1.1.4 วุฒิการศึกษาต่ำกว่าชั้นกลาง

3.1.2 สถานภาพการเป็นคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

3.1.2.1 คณะกรรมการบริหารการศึกษาสังกัดแผนกศึกษาประจำจังหวัด

3.1.2.2 คณะกรรมการบริหารการศึกษาสังกัดห้องการศึกษาอำเภอ

3.1.2.3 คณะกรรมการบริหารการศึกษาสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาสมบูรณ

3.1.2.4 คณะกรรมการบริหารการศึกษาจากชุมชน

3.1.3 ขนาดของโรงเรียนที่คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติหน้าที่จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ

3.1.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามได้แก่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการวางแผน (Plan)

3.2.2 ด้านการลงมือปฏิบัติตัวจริง (Do)

3.2.3 ด้านการตรวจสอบ (Check)

3.2.4 ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Action)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 โรงเรียนซึ่งสังกัดห้องการศึกษาอำเภอในแผนกศึกษาประจำบอร์คำไซ ประจำปีการศึกษา 2551-2552 จำนวน 119 คน เป็นประชากรที่ศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลด้านสถานภาพผู้ตอบ ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา สถานภาพการเป็นคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของ ไทเลอร์ (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531: 56-157; อ้างอิงจาก Likert. 1964) ใช้สำรวจข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบเปิด (Open-ended questionnaire) ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

SPSS for windows Version 16 (Statistical package for the social science & Personal Computer) ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวุฒิการศึกษา สถานภาพ และขนาดโรงเรียนของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์จังหวัดบอร์คำไซโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ซึ่งเมื่อผลการวิเคราะห์พบว่าไม่มีระดับคะแนนการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธีการผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference; LSD)

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดแผนกศึกษาจังหวัดบอร์คำไซ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาหลักการทฤษฎีและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดขอบเขตของคำถาม จากนั้นสร้างแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดแผนกศึกษาจังหวัดที่จังหวัด-

บอริคำไชย สปป ลาว

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนอเพื่อขอคำปรึกษา และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

5. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบราค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่น .88

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึงหัวหน้าแผนกศึกษาจังหวัดบอริคำไชย เพื่อขออนุญาตในการสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการบริหารการศึกษาในแผนกศึกษาจังหวัดบอริคำไชยเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นให้ส่งคืนผู้วิจัย

3. รวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบคัดเลือกฉบับที่ถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บและรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับจำนวน 119 ฉบับ ปรากฏว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ

3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1976 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 183 - 184)

4. หาค่าเฉลี่ย (μ) ของระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดแผนกศึกษาจังหวัดบอริคำไชย จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23 - 24) เพื่อแปลความหมาย

5. คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เพื่อหาความกระจายของข้อมูล

6. จัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะในแบบสอบถามตอนที่ 3 เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ดานวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี และระดับต่ำกว่าชั้นกลาง ร้อยละ 28.6 รองลงมาได้แก่ การศึกษาชั้นสูง

ร้อยละ 26.0 และการศึกษาชั้นกลาง ร้อยละ 16.8 ด้านสถานภาพการเป็นคณะกรรมการบริหาร การศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการบริหารการศึกษาจากชุมชน ร้อยละ 63.0 รองลงมาเป็นคณะกรรมการบริหารการศึกษาสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาสมบูรณ์และคณะกรรมการบริหารการศึกษาสังกัดแผนกศึกษาจังหวัด ที่มี ร้อยละเท่ากัน คือ 12.6 ส่วนคณะกรรมการบริหาร การศึกษา สังกัดศึกษาอำเภอ มีสัดส่วนเป็น ร้อยละ 11.7 ส่วนด้านขนาดของโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 47.9 รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 35.3 และขนาดเล็ก ร้อยละ 16.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการบริหารการศึกษา ในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยม- สมบูรณ์ จังหวัดบอริคำไซ ในภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา- ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด- บอริคำไซ ของคณะกรรมการบริหารการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ด้านการปรับปรุงแก้ไขมีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการตรวจสอบ และ ด้านการวางแผน ส่วนด้านการปฏิบัติงานมี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการ- บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์ จังหวัดบอริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตย-

ประชาชนลาวซึ่งได้นำแนวทางในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1. การวางแผน ปฏิบัติงาน (Plan) 2. การปฏิบัติตามแผน (Do) 3. การตรวจสอบประเมินผล (Check) และ 4. การแก้ไขปรับปรุงงาน (Action) มีประเด็น ที่น่าสนใจควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เรื่องการกำหนด แผนพัฒนาด้านวิชาการ รองลงมาได้แก่ การ- สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงาน และการ- จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เป็น- เพราะคณะกรรมการบริหารการศึกษารับรู้และ มีความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ งบประมาณด้านการศึกษาซึ่งมีจำนวนจำกัด ฉะนั้นคณะกรรมการบริหารการ ศึกษาทุกคน ได้มีการค้นคว้าถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและวาง แผนด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐประชาธิปไตย- ประชาชนลาว ฉบับลงวันที่เลขที่ 04/ สพข ลงวันที่ 3 / 7 / 2007 ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็น งานหลักหรือภารกิจหลักของผู้บริหารการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐประชาธิปไตย- ประชาชนลาวมีนโยบายมุ่งเน้นให้กระจายอำนาจ ในการบริหารการจัดการไปยังผู้บริหารศึกษา- ขั้นพื้นฐานให้มากที่สุด โดยเจตนาที่มุ่งจะให้ ผู้บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการได้อย่าง อิสระ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยชุมชน ท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการและสอดคล้อง

กับแนวคิดโซเวลล์ (Sowell, 1996, pp. 24 – 25) ได้กล่าวถึง กลุ่มคนต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ กลุ่มนักธุรกิจและอุตสาหกรรม รวมทั้งกลุ่มของผู้ปกครองนักเรียนคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาสมบูรณ์ จังหวัดบอริคำไซย ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการศึกษานักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ วิชาเคมี วิชาฟิสิกส์ ด้วยเหตุผลดังกล่าวคณะกรรมการบริหารการศึกษาได้เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมีความเห็นว่าสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการวางแผนด้านวิชาการ ในวิชาคณิตศาสตร์ วิชาเคมี และวิชาฟิสิกส์ ส่วนการวางแผนด้านสวัสดิการนักเรียน การมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพราะในกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาสมบูรณ์มีสภาพ การดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน จึงทำให้ไม่มีเวลาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการอย่างเต็มที่ และการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นปัญหาใหม่สำหรับคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งต้องการใช้เวลาในการเรียนรู้

2. ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการส่งเสริมให้นักเรียนมีการแข่งขันทางด้านวิชาการในแต่ละชั้นเรียน รองลงมาได้แก่ ให้ความเห็นชอบในสาระของหลักสูตรที่โรงเรียนได้จัดทำ และการสนับสนุนและจัดหาที่เรียนให้แก่เด็กในพื้นที่บริการอย่างทั่วถึงตามลำดับ ทั้งนี้เป็น

เพราะว่าคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญด้านวิชาการและส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาวิชาการที่ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน โดยมีความเห็นว่าควรส่งเสริมให้มีการแข่งขันในด้านวิชาการ เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นเรียนจนถึงในระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปี ค.ศ. 1992 เรื่องการแข่งขันนักเรียนดีเด่นในชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของทั่วประเทศ ส่วนการส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำนั้น เพราะว่าการคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าผู้เรียนสามารถที่จะศึกษาด้วยตนเองได้ จึงไม่ได้เน้นให้กำหนดเป็นหลักสูตรที่มีความสำคัญเท่ากับด้านวิชาการ แต่ตามนโยบายแล้วทุกส่วนในสังคมต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับประจิม มงคลสุข (2542) ได้ทำการวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานว่าต้องมีการกำหนดเป้าหมายโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานได้ถูกต้องทิศทาง ควรระดมสมองจากครู ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียนและผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ

3. ด้านการตรวจสอบ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า 3 ลำดับแรกคือ สร้างขวัญและกำลังใจในการดำเนินงาน แก่ โรงเรียน รองลงมาได้แก่ ร่วมกำหนดแผนเพื่อกำกับและติดตามร่วมกับโรงเรียน และการรับทราบผลการปฏิบัติงาน

ของโรงเรียน ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการสร้างขวัญและกำลังใจนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญให้แก่คณะครูและบุคลากร เพราะจะทำให้บุคลากรด้านการศึกษาที่มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพด้านการเรียนการสอนที่จะตามมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุชาติ พ่วงสมจิตต์ (2540) ได้ศึกษาถึงปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วยปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารและครู มีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ผู้บริหารและครูให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้เขามามีส่วนร่วมทำให้เกิดความรักและผูกพันรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียน ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเป็นผู้ขอความช่วยเหลือจากชุมชน สร้างความมั่นใจให้กับชุมชน และสอดคล้องกับข้อกำหนดของ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 ก, หน้า 6) ได้กำหนดบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาว่า คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตลอดจนติดตามดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหาและส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ส่วนการตรวจสอบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาที่ชุมชนส่งมาอยู่ในระดับเกณฑ์เพราะว่า คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบดังกล่าวควรจะเป็นหน้าที่ของคณะครูและบุคลากรในสถานศึกษาในพื้นที่ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งตั้งอยู่

4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อแล้วพบว่า 3 อันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รับทราบและให้ความเห็นชอบรายงานการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการบริหารการศึกษาจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารการศึกษาให้ชุมชนทราบตามลำดับ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารการศึกษาส่วนมากมีความเห็นว่าสถานศึกษาควรให้คณะกรรมการบริหารการศึกษาเขามาร่วมร่วมในการรับทราบและให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และผลสำเร็จในการปฏิบัติงานเพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนด้านการศึกษาในปีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับดิน ปรัชญพฤทธิ (2531, หน้า 623) ได้สรุปว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา การเข้าไปมีส่วนร่วมมีส่วนมีเสียงในการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้รวมถึงการมีส่วนไปพิจารณาผลกระทบของนโยบาย เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงเป็นนโยบายใหม่ในครั้งต่อไปด้วย และยังคงสอดคล้องกับดาว จันทศิริ (2539, หน้า 20) ที่ได้สรุปว่า การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา ถือว่าการศึกษาเป็นเรื่องของส่วนรวม ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงาน รับรู้ความสำเร็จและความล้มเหลวของการจัดการศึกษา ดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษา จะต้องนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของ

ผู้เรียน และสภาพการจัดการศึกษาโดยส่วนรวมที่จะนำไปสู่เป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเป็นเลิศ ส่วนข้อที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำคือ การเสนอแนวทางในการปฏิบัติงานตามแผนที่มีน้อยนั้น อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการบริหารการศึกษาเห็นว่าแผนการปฏิบัติงานตามแผนงานประจำปีของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของคณะครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่จะเป็นผู้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานบางส่วนยังไม่เข้าใจสภาพปัญหาในโรงเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และยังไม่เห็นความสำคัญเท่าที่ควร ขาดการปรึกษาหารือ ขาดการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ดังนั้นในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงอยู่ในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรศึกษาถึงระเบียบการ ภารกิจ และบทบาทหน้าที่ของตนให้ชัดเจน เพื่อให้เป็นแนวทางในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

2. ครูในโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารการศึกษา ให้หน่วยงาน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่บริการได้รับทราบอย่างทั่วถึง

3. แผนกศึกษาประจำจังหวัดและห้องการศึกษาอำเภอควรจัดการประชุมสัมมนาให้

คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยปีละครั้งเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการด้วยกันและจะได้ประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง

4. ควรให้อิโกลาสแก่คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการประชุมอย่างเต็มบทบาทหน้าที่เพื่อจะได้มีวิธีในการปรับปรุงแก้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

5. คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนพร้อมกับคณะครูในโรงเรียนควรจัดทำข้อมูลข่าวสารที่จะสามารถนำไปใช้ในการวางแผนด้านสวัสดิการนักเรียนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

6. แผนกศึกษาจังหวัดและห้องการศึกษาอำเภอควรส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

7. แผนกศึกษาจังหวัดและห้องการศึกษาอำเภอควรตรวจสอบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาที่ชุมชนส่งมาตรวจสอบแผนงานของคณะกรรมการศึกษาว่ามีความเหมาะสมกับพื้นที่หรือไม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนา รูปแบบหรือแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมสมุทรฉัตร จังหวัดบอริคำไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ควรศึกษาโครงการที่เหมาะสมของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน-

โรงเรียนมัธยมสมบูรณ จังหวัดบอริคำไซ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2007). *กฎหมายการศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่ เลขที่ 04/สพข ลงวันที่ 3/7. เวียงจันทร์: กระทรวงศึกษาธิการ.*
- กฤษณ์เทพ อุจันทร์. (2542, มิถุนายน). บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา. *วารสารการครู, 19(6), 33.*
- ชชาติ พ่วงสมจิตร์. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร-ดุขฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ดิน ปรัชญพฤทธิ์. (2531). *ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ถาวร จันทศิริ. (2539). *กระบวนการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน. วารสารการครู, 17(1), 18 - 22.*
- ธงชัย สันติวงษ์. (2519). *การจัดองค์กรและการบริหาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วน-ประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 29(33), 23 - 24.*
- ประจิม มงคลสุข. (2542). *การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ถวน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.*
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2539 ก). *เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา-แห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.*
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing.* (3 rd ed.). New York: Harper and Row.
- Sowell, E. J. (1996). *Curriculum: An integrative introduction.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Wankhede, G. G. (2005). *Village education committees west Bengal, Bengal: Planned Vision and Beyond.*